

Thomas Florén

PM inför kollokvium om musikindustrin, dess kunskap och organisation.

Jag arbetar med ett avhandlingsprojekt som har arbetsnamnet Musikbranschen – ett spänningsfält mellan yin och yang. Jag planerar att disputera i början av 2010 vilket innebär att jag är inne på det sista året av avhandlingsarbetet. Bakgrunden till min avhandling utgörs dels av ett livslångt intresse för musik vilket under en 10-årsperiod ledde till att jag fick möjlighet att turnera i Sverige, Europa och Asien med olika artister. När jag 2000 återupptog mina studier intresserade jag mig för svenska produktionsbolag, det vill säga de aktörer i branschen som planerar och koordinerar turnéer för artister. Detta resulterade 2002 i en magisteruppsats i vilken jag försökte beskriva och analysera dessa bolag utifrån teorin om kunskapsföretag. Utifrån teorin kunde jag visa på möjliga förklaringar till flera vanligt förekommande problem inom denna typ av företag. Men slutsatserna av teorin kunde inte okritiskt överföras på denna typ av företag. Ett grundläggande problem rör hur begreppen kunskap, kreativitet och kompetens används i teorin. Den kunskap eller kompetens som beskrivs i teorin är framför allt ett resultat av lång formell utbildning vilket i litteratur ofta relateras till explicit kunskap (påståendekunskap).

Den formella utbildningsnivån i branschen är generellt sett låg och den centrala förmågan framstår på flera sätt som ett resultat av tyst kunskap. Frågan är om det ändå går att beskriva dessa bolag som kunskapsintensiva, om det trots dessa avvikelser går att tala om skivbolag i termer av kunskapsföretag. Vidare används eller definieras begreppen i teorin mycket vagt samtidigt som de återkommande används på ett sätt som om de vore synonyma. Detta utgör den bakgrund och problem med vilka jag påbörjade mitt avhandlingsarbete. Jag började med att närmare försöka beskriva begreppen kunskap, kreativitet och kompetens. Under detta arbete har jag successivt fjärrat mig från beskrivningar av kunskap i termer av teoretisk och explicit kunskap till förmån för beskrivningar som har sin grund i praktiken, handlingen och som i flera avseenden är tyst.

Jag försökte i nästa steg kombinera dessa beskrivningar med teorin om kunskapsföretag. Utifrån de beskrivningar jag gör av begreppen menar jag att det är möjligt att utveckla teorin om kunskapsföretag och göra ytterligare distinktioner. I teorin om kunskapsföretag beskrivs en spänning mellan kreativitet och administration inom organisationer, en spänning som jag menar kan tydliggöras och förklaras ytterligare utifrån de beskrivningar jag gör av framför allt begreppen kunskap och kreativitet.

I avhandlingen studerar jag den svenska skivindustrin med fokus på pop och rock. Jag har hittills gjort 12 halvstrukturerade djupintervjuer med olika aktörer på skivbolag.

I de preliminära resultaten framträder en bild av skivindustrin som ett spänningsfält mellan flera motsatta poler. Men en central slutsats är att dessa inte är uteslutande utan komplementära. Därför har jag valt att i flera sammanhang använda yin och yang som en metafor för detta spänningsfält. Flera av dessa motpoler argumenterar jag för kan förstås utifrån begreppen kunskap, kreativitet och kompetens. Jag argumenterar även för att några av de typiska problem som beskrivs i litteratur om kunskapsföretag kan tydliggöras med dessa beskrivningar som grund. Bland de motpoler jag beskriver

i avhandlingen utgörs de främsta av relationen mellan kunskap och kreativitet. Andra exempel på motpoler rör förhållandet mellan den stora och lilla organisationen, mellan konst och kommersialism, ordning och kaos och mellan individualism och kollektivism. Det förefaller dock inte som att skivbolagen måste lyckas positionera sig mellan dessa ytterligheter, att dessa är komplementära, som yin och yang. Utifrån mitt empiriska material förefaller dock detta vara en balans som många gånger är svår att uppnå och upprätthålla över tid. Även om några av mina preliminära resultat visar på att skivindustrin i vissa avseenden är unik finns det flera som indikerar att det finns en rad aspekter som sannolikt är gemensamma med en rad andra branscher.

Det underlag som jag bifogar är ett utkast som jag presenterade i Uppsala vid Svenska Sociologiförbundets årsmöte i år. I utkastet presenterar jag en sammanfattning av de tre begreppen och hur jag i ett första försök använder dessa på mitt empiriska material. Jag försöker i utkastet använda begreppen för att beskriva den centrala förmågan hos skivbolag. Detta innebär att jag endast implicerar de organisationsteoretiska implikationerna av begreppen. På samma sätt som jag i detta utkast använder beskrivningarna för att beskriva den centrala förmågan hos skivbolag kommer jag i nästa fas använda dessa på teorin om kunskapsföretag som jag i sin tur återigen använder för att analysera intervjumaterialet på en organisatorisk nivå. Jag är intresserad av alla tänkbara kommentarer, tips och uppslag jag kan få.